СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 64. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 21-го березня 1942. — No. 64. Jersey City, N. J., Saturday, March 21, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

PERIODICAL DIV.

През. Рузвелт Зарядив на 27 Квітня Реєстрацію Усіх Мужчин від 45 до 64 Років для Невійськової Воєнної Служби - Певно Виграємо, але Тільки Тоді, Коли Буде Щодо Війни Одна Думка і Повна Згода, Каже МекЛіш

МЕКЛІШ ГРОМИТЬ ДЕФИТИСТІВ ЯК „ГОЛОВНИХ ВОРОГІВ"

НЮ ЙОРК. — Архібальд МекЛіш, директор „Офісу Фактів і Чисел", виголошуючи промову на бенкеті організації „Дім Свободи" в готелі Комодор, заявив, що американські „дефитисти" та „партійники" є головними ворогами внутрішнього фронту, бо вони всю свою ненависть замість на ворога, переносять на своїх політичних противників. А це дуже небезпечне, говорив МекЛіш, бо від наставлення публичної опінії залежить також і боротьба на воєнному фронті. Америка має всі ресурси, щоб виграти цю війну, але її може програти, якщо американський нарід буде поділений та розбитий внутрі. Вороги Америки, продовжав він, віддавна працюють, щоб відкопати мораль американського народу, поділити його політично, соціяльно й расово, вкінці вони підміновують довіря народу до вибраного ним уряду та президента. МекЛіш твердив, що надходячі місяці будуть дуже критичними. Тоталітарні держави не тільки будуть вести наступи за здобуттям нафти та інших сирівців, але також будуть старатися „полонити серця й уми американського народу". В тій праці вони мають свідомих або несвідомих союзників серед американських дефитистів і ізоляціоністів; серед тих рівнож, що нарікають на аліянтів, які критикують воєнне змагання, нарікають на трудноші, звязані з війною. До тих належать також і ці, що ненависть до Росії ставлять вище від патріотизму для Америки, або ці, що їм добро якоїсь европейської країни лежить більше на серці ніж добро Америки. До внутрішніх ворогів належать також і ці американці, які стараються використати війну для своїх особистих і матеріяльних цілей. Всі ці люде є догідним знаряддям в руках ворожої пропаганди, бо вони стають союзниками ворогів у їх змаганні знищити внутрішний фронт американського народу.

МЕКАРТУР ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВНОЇ АКЦІЇ

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА КВАТИРА (Австралія). — Ґенерал Доґлас МекАртур заявив, що вже починаються переводити в життя оператині пляни на південно-західному Пацифіку. Цю заяву в імені ґен. МекАртура зробив ґен. Патрик Дж. Горлей, американський представник до Нової Зеляндії та б. секретар війни, під яким ґен. МекАртур був шефом ґенерального штабу. Заява вказує, що головним елементом в плянах ґенерала МекАртура є офензивна тактика, яка в теперішню пору буде ограничена до повітряних та морських рейдів. В дальшому ґен. Горлей твердив, що приїзд ґен. МекАртура до Австралії є свого рода мистецьким та відважним маневром, яких рідко можна подибати у військовій історії. Епізоди цеї драматичної подорожі, говорив він, не можуть бути виявлені тепер з огляду на воєнні обставини. Заява кінчиться тим, що ґен. МекАртур чується надзвичайно добре та є обнятий духом перемоги.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ КОМАНДАНТОМ КИТАЙСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНҐТОН. — Ґен. Джозеф В. Стилвел, визначний військовий знаток в справах Китаю, перебрав команду над 5. і 6. Китайськими Арміями, які боряться проти японців в Бурмі. Цього назначення доконав маршал Чянґ Кай-шек за згодою американського уряду. Ґен. Стилвел буде підпорядкований китайському начальному командуванні та буде співпрацювати з британськими військами в Бурмі. Командування Обєднаних Держав в Азії та Південному Пацифіку є поділене на три частині: ґен. Доґлас МекАртур командує силами на Південному Пацифіку (сухопутні, морські та повітряні сили), маршал Чянґ Кай-шек командує китайськими військами в Китаю та Бурмі, а ґен. Вейвел є начальним командантом в Індії та Бурмі.

НЕЛСОН ПРОТИ ЗНЕСЕННЯ 40-ГОДИННОГО ТИЖНЯ ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Доналд М. Нелсон, голова Воєнної Продукційної Ради та Роберт П. Патерсон, підсектар війни, заявилися проти намаганого законодавства в справі знесення 40-годинного тижня праці, надвижкових платень поза 40 годин праці та за знесенням страйків в т. зв. замкнених фабриках. Як відомо, минулого вівтірка і президент Рузвелт виступив отверто проти такої акції конґресу, запевняючи, що тепер панує повний спокій в робітничих рядах і нове законодавство, звернене проти їх прав, моглоб тільки пошкодити тим відносинам. Нелсон заявив, що він краще волів би платити більше робітникам, щоб вони виконали більше роботи ніж обривати їхні доходи.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАРЯДЖУЄ НОВУ РЕЄСТРАЦІЮ МУЖЧИН

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав розпорядження в справі нової реєстрації мужчин у віці від 45. до 64. року життя на просторі Злучених Держав та їх територій. Ось ті мужчини, число яких виноситиме до 13,000,000, будуть також змобілізовані, проте їх не вживатимуть до військової воєнної служби на фронті, як заявив президент Рузвелт, але їх співпраця є потрібною, щоб „запевнити перемогу". Ціллю тої реєстрації є доповнення добірних кадрів тих робітників, які підуть на фронт. Новозареєстрованих людей вживатимуть теж до цивільної оборони. Реєстрація відбудеться 27. квітня ц. р.

І ЧУЖИНЦІ БУДУТЬ ЗМУШЕНІ СЛУЖИТИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ

НЮ ЙОРК. — Полковник МекДермот, директор поборової служби в Ню Йорку, заявив, що згідно з розпорядженням уряду, всі чужинці, включаючи також і чужинців ворожих держав, будуть переклясифіковані ще раз та будуть змобілізовані до військової служби. Всі ці чужинці, що мали тепер число 4-С як негорожани, будуть тепер клясифіковані як всі інші реєстранти. Чужинці по переклясифікації з числом 1-А підуть до армії, якщо будуть фізично здібними. Ці з чужинців невтральних держав, які вже внесли подання за першими паперами, можуть бути звільнені від військової служби, одначе вони ніколи опісля не зможуть вже стати американськими горожанами. Поборна кватира видала таку клясифікацію держав, з яких походять чужинці:

Ворожі держави: Німеччина, Італія та Японія.

Союзні держави: Злучене Каралівство Великої Британії та Північної Ірляндії, Британські Домінії за морем, Індія, СССР, Китай, Австралія, Бельґія, Канада, Коста Ріка, Куба, Чехословаччина, Домініканська Республика, Ель Сальвадор, Греція, Ґватемалія, Гаїті, Гондурас, Люксембурґ, Голяндія, Нова Зеляндія, Нікараґуа, Норвеґія, Панама, Польща, Полудньово-Африканська Унія та Югославія.

Невтральні держави: Афґаністан, Арґентина, Бразилія, Болівія, Болгарія, Чіле, Колюмбія, Данія, Еквадор, Єгипет, Естонія, Фінляндія, Франція та її посілости, Мадярщина, Ісляндія, Іран, Ірак, Латвія, Ліберія, Князівство Ліхтенштайну, Мексико, Литва, Мароко, Монако, Палестина й Трансйорданія, Параґвай, Перу, Портуґалія та її посілости, Королівство Савді Арабія, Еспанія, Швеція, Швайцарія, Сирія й Лебанон, Тайлянд (Сіям), Туреччина, Уруґвай і Венезуеля.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

МОСКВА. — Совєтська офензива на цілім фронті продовжується далі. Совєтські війська завдають німцям великі втрати. Звідомлення з фронту не подають точно новоздобутих місцевостей, але з тону совєтських звідомлень виходить, що та офензива розвивається добре. Совєтські кола водночас признають, що німці в багатьох місцях повели розпучливий протинаступ, який дотепер всюди був здержаний. Харків цілий горить, говорять совєтські звідомлення. А це є доказом, що німці все палять за собою і збираються покидати Харків.

ПРОНИКАННЯ НОВОЇ ҐВІНЕЇ

БЕЛЬОРН. — Японські війська, яких транспорти і воєнні кораблі зазнали недавно тяжких втрат з боку Обєднаних Держав, почали сушею, через величезні гори, продиратись з північного побережжя Нової Ґвінеї, на її східнім кінци, до полудневого. Посередині їх шляху стоять величезні гори і непроходимі нетра. Але японці дістали дуже добрих союзників в тій переправі. Ними є німецькі місіонарі, які довший час перебували в тих околицях і займались, попри релігійні, теж і військовими справами. Вони тепер вказують японцям шлях, як продиртись на полудне.

ПО ДОРОЗІ НА ВІЙНУ.—Сцена на кораблі, що перевозить американських вояків до Австралії. На світлині вояки дістали приказ матися на бачности перед нападом японських летунів. У віддалі інший корабель, що конвоює передній.

ПРО ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ ДЛЯ СХОДУ ЕВРОПИ

ЛОНДОН. — Британський економіст, сер Джан Росел, що працює в департаменті британського рільництва, приготовляє список того, чого буде потрібно східно-европейським краям, включаючи совєтські території, коли вони будуть звільнені з німецької окупації. Він цікавиться головно ріжними насіннями, та домашнім скотом. Він теж говорить, що ті браки будуть великі і їх мусить заспокоїти Америка. А щоб це було якслід переведене, треба вже тепер звертатись до Америки, зокрема до тих американських громадян, які походять з ріжних східно-европейських країв, щоб вони в тім напрямку співпрацювали. Ходить тут про те, щоб в Америці розплодити такий рід скоту, який опісля надававсяб до згаданих країв. Також знайти таке насіння, яке можнаб було відразу сіяти на східних територіях. Коли ходить про насіння для обсмаленої нині внаслідок війни України, то потрібне зерно під засів може походити з Тексасу і з „обсмаленої" піскової околиці, званої „дост бовл".

ГІТЛЕР ПОКЛИКАЄ НАЗАД СВОЇХ ҐЕНЕРАЛІВ

БЕРН. — Всіх тих ґенералів, яких пару місяців тому Гітлер відправив, сповидно за те, що вони критикували Гітлера у викликанні совєтсько-німецької війни, Гітлер тепер назад покликав на їх старі становища. Вони мали наради з Гітлером в його східній кватирі. Повертає на своє становище маршал фон Бок, фон Рунштедт, та маршал Бравхіч. В нарадах брав участь також маршал Ромель, що командує німецькою армією в Лібії. З того припускають, що Гітлер, готуючись до весняної кампанії, забув свої урази супроти згаданих ґенералів і тепер разом з ними виробляє пляни дальшої війни. Правдоподібно Гітлер захоче за всяку ціну повести офензиву проти Єгипту, щоб докотитись до Арабії та там знайти звязок з японцями. Ходять чутки, що німецькі військові кола старались вплинути на японців, щоб ті хвилево залишили свої пляни здобуття Австралії, а щоб пустились проти Британської Індії.

НАПРУЖЕННЯ В ТУРЕЧЧИНІ

АНКАРА. — В Туреччині, в дипльоматичних колах, існує оживлення. До дому вертає турецький амбасадор, що перебував в Берліні. Як говорять достовірні кола він везе зо собою пропозиції з боку Гітлера, щоб Туреччина активно вступила до співпраці з Державами Осі. З другого боку до Берліна вертає німецький амбасадор фон Папен. Всі ці поїздки мусять стояти у звязку з надходячими важними подіями.

ОБМЕЖЕННЯ ХАРЧЕВИХ ПАЙКІВ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН. (Через радіо). — Німецький уряд знов обмежив харчеві пайки для тих людей, що живуть „нормальним життям", себто для тих, що не виконують якихось надзвичайних воєнних зусиль. Таких людей в Німеччині є 40%. Їх пайки будуть вкорочені так: тижнево вони будуть діставати по чотири фунтів і 6 авнсів хліба; дотепер діставали по пять фунтів. Товщу будуть діставати сім і одну четвертину авнса; дотепер діставали девять і пів авнса. Мяса — десять і пів авнса тижнево; передтим діставали 14 авнсів. Робітник, працюючий довгі години в воєннім промислі дістає від одного фунта, до фунта і 12 авнсів тижнево. Німецькі власти говорять, що справа на харчевім фронті поправиться тоді, коли німці вдержать східні території. Німецькі власти також заповідають, що інші краї, окуповані німцями, вже зачинають збільшати свою харчеву продукцію.

НІМЦІ НЕ БАЖАЮТЬ РІОМСЬКОГО ПРОЦЕСУ

БЕРЛІН. (Через радіо). — Берлінське радіо подавало, що представник французького уряду, перебуваючи в занятім німцями Парижі, Бреньон, заявив, що ріомський процес треба чимскорше припинити, бо він робить велику шкоду для Франції, зокрема для тої частини, що окупована німцями. — В ріомськім процесі далі обговорюють справу, чому французька армія і французький тодішний уряд так зле боролись з німцями. Бувший премієр Даладіе прочитав вступ до одної військової книжки, написаний маршалом Петеном. В тім вступі маршал Петен сам тоді твердив, що не має великої пошани до літаків, як до воєнної зброї. Ґен. Ґерін в гарячих словах доказував, що він був одним з тих, що впродовж довгого часу накликував до моторизації армії, але ніхто з французьких ґенералів його не слухав. Лише один чоловік став його учнем, говорив той французький ґенерал. А тим учнем був нинішний німецький маршал Бравхіч.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СІКОРСКІ ЇДЕ ДО ВАШИНГТОНУ

Доносять з Лондону, що ген. В. Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, вибирається до Вашингтону, щоб переговорити з президентом Рузвелтом справу розбудови і виеквіпування польської армії в Совєтах, чи деінде. При цьому американські кореспонденти підкреслюють, що ген. Сікорскому властиво іде по правді в першу чергу про що інше: про справу східніх границь Польщі. Це має бути та найважніша справа, з якою він їде до Вашингтону.

Очевидно, що колиб ген. Сікорскому ходило тільки про розбудову польської армії на те, щоб допомогти перемогти Гітлера, то ми побажалиб йому якнайбільших успіхів у Вашингтоні. Так само побажалиб успіхів, колиб він хотів збудувати при американській помочі сильну польську армію, щоб таким чином лекше відбудувати польську державу та принести польському народови визволення зпід націстівського окупанта. Та інакше виглядає ось та проста і слушна справа, коли іде про те, щоб дістати від президента Рузвелта і нашого уряду згоду на давні східні границі Польщі. Інакше є, коли ген. Сікорскі думає за наші гроші розбудовувати польську армію, щоб її потім вживати для агресивних цілей супроти українського, білоруського чи литовського народу. Іншими словами, інакше є, колиб ми мали давати наші гроші на таку армію, що булаб подібна до армії ген. Галера з 1919. року, що була виеквіпувана за аліянтські гроші для оборони Польщі, а пішла загарбувати українські землі, допускаючись ще протижидівських бешкетів й інших свавільств.

Ось через те таки добре діється, що ген. Сікорскі пробує почути голос Вашингтону у справі тих границь, які, між іншим, допомагав творити і ген. Галер при помочі підступу і грубої сили. В Англії ген. Сікорскі почув уже британські голоси. Вони є, назагал беручи, таки проти польських неслушних домагань, щоб Польща була відновлена на сході в давних границях. А ми проти цього, бо це кривда для міліонів українців і білорусів, а президент Рузвелт заповів нераз, що він є проти всяких насильств над народами і державами. Новий лад, який він передбачує, не думає затверджувати старих насильств, ні творити нові й розпоряджатись долями народів, не питаючись їх думки і волі. Той новий лад пошанує цілком певно польські терпіння і польську геройську боротьбу. Але він не може непошанувати теж і української чи білоруської, чи якої іншої спаленої землі й міліонів загинувших на тих землях людей!

Про долі ось тих як й інших народів рішатимуть, на нашу думку, певні демократичні принципи, які обстоюємо і в яких обороні кривавимось. Так принаймні розуміємо цю справу. Ось тому, замість боронити старого й несправедливого, краще булоб, колиб польські політики представили нам в Америці, чи не краще булоб польському народови на польських землях ввійти в якесь порозуміння з сусідніми народами — українським, білоруським, чи литовським — і створити якусь конфедерацію. Очевидно, що не давну ягайлонську унію, а таку конфедерацію, яку творять справжні демократи, де партнери собі рівні й кожний господар на своїй території. Це принаймні відповідалоб духови часу.

Як Демократична Країна

У минулий понеділок вийшов речинець на предложення звітів з особистого доходу для федерального уряду й заплачення податку, зглядно першої його рати. Хоча цей федеральний податок цього року значно вищий від податку минулого року, податкові урядники одноголосно признали, що мешканці краю складали свої звіти й платили свої податки охоче, без ніяких викрутів і виправдань. Хоча для докладного обчислення податків, зібраних у той день, ще треба багато часу, урядники вже на основі побіжного перегляду стверджують, що податкова сума перетягнула значно сподіваний рівень.

Коли в день минув речинець на заплачення державі грошевого податку, у ночі з понеділка на вівторок відбулося тягнення льосів для означення, в якому порядку мають бути покликані до військової служби мужчини, обняті другим законом про військовий побір. Себто льосування порядку для сплати державі податку крови.

І знову помічено загально таке саме явище, яке помічено при плаченні федеральних податків. Люди не проявляли ніякого невдоволення з тягнення льосів. Газетні репортери, що говорили з тими, котрих нумери були між першими на льотерії, і фотографи, що знимали їх світлини, згідно стверджують, що вильосовані до військової служби, приняли своє покликання з твердим спокоєм.

І не було в тому принятті легкодушности. Зо слів покликаних людей виходило ясно, що вони добре собі здають справу з того, що таке покликання для них означалоби. Що не на легку роботу їм іти, не на вакації й не на святкування. Всі вони були свідомі, що військова служба означає трудноші, непривичну дисципліну й небезпеку. Але знаючи це все, ні один з них не сказав, що він не піде. Всі приняли покликання як неприємний обовязок, котрий має бути зроблений.

З огляду на те, що це друге військове покликання обхоплює вже людей в вищому віці, то є між ними люди, які мають уже постійне вироблене становище, часто з доброю платнею, інколи з почестями й шансами ще кращого поступу. А все таки вони приняли покликання без найменшого шепоту невдоволення.

Все це може й не требаби підносити, якби це не було квестіоноване з деяких сторін, якби хтось не сподівався від американців чогось іншого. Власне ті, що воюють проти Америки, оперли цілий суспільний і політичний устрій на насильстві, виходячи зо заложення, що народ, якому дано свободу рішати про такі справи, як участь у війні, на війну ніколи не рішиться, а коли до війни й буде втягнений, то не буде воювати, принаймні так, як воюють ті, що нібито знають людину й згідно з нею спираються на сліпий послух. Американський народ своєю поведінкою завдає неправду всім цим тоталітарним балачкам як тоталітарним брехням. На наших очах американський народ поводиться, кажучи словами президента з першої світової війни, як „народ, що пішов до війська добровольцем масово".

„Українська Валюта"... в Німецьких Руках

Недавно газети принесли вістку, що німці, щоб якслід експльоатувати багацтва на здобутих східних територіях, позакладали там свої банки і навіть випускають місцеві валюти. Таку „українську валюту" мали вони зачати випускати на занятих українських територіях, за виїмком Східної Галичини, яку вони влучили до польського генерального губернаторства і в якій курсує польська валюта.

„Український емісійний банк", який має випускати ті „українські гроші" має бути в Рівнім, на Поділі.

Українські гроші, з українськими мережками по крайочках, можуть мати для декого з українців сентиментальне значіння. Чужі окупанти довгий час нехтували українською мовою і щойно українська влада в короткім періоді по першій світовій війні привернула українській мові право громадянства. Тому не диво, якщо дехто з наївних українців дався зірвати тому сентиментальному почуванню і почав радіти мовляв, німецька влада заводить справжню українську адміністрацію! Знайдуться може навіть і такі люди, що уважатимуть це за крок до української держави; знову дехто буде пояснювати це тим, що німці потребують цього для поновенних репарацій.

Вдійсности німці потребують цеї валюти виключно для своїх власних себелюбних цілей. Через запровадження місцевої валюти вони могтимуть краще використувати даний край. Запровадивши „українську" грошеву одиницю, але залишаючи контролю цієї одиниці виключно в своїх руках, німці зможуть до схочу обдирати Україну з її продуктів, надаючи тому обдиранню зовсім невинного, замаскованого характеру. Маючи контролю над „українськими грішми" в своїх руках, вони могтимуть теж надавати тим грошам стопу виміни на німецьку марку. Коли вони захочуть забирати українські продукти по дешевшій ціні, то вистарчить їм обнизити вимінну вартість українського гроша і замісць, скажім, одну німецьку марку платити за одну українську грошеву одиницю, вони будуть платити лише пів марки. А коли й того буде їм забагато, то будуть платити лише одну четверту, чи одну десяту своєї марки за одну українську одиницю. Означивши десять українських одиниць за одну німецьку марку вони тим самим платитимуть одну десяту ціни за українські продукти.

Таке німці вже нині роблять з іншими підбитими краями. Вони диктують Франції, Бельгії, Голяндії, Норвегії, Греції, Югославії, скільки своїх грошевих одиниць ті краї мають платити за німецьку грошеву одиницю. Майже ціле майно Франції нині переходить в німецькі руки. Уряд Петена стогне під тими економічними утисками і благає німецький окупаційний уряд, щоб підніс вимінну стопу, себто, щоб свою марку рахував троха менше, а більше цінив французького франка. Німці обіцяють це зробити, але вимагають за те різних політичних уступів.

Те саме буде в Україні. Не творення українцям „держави", чи якісь „репарації", мають німці на увазі, а тільки виключно свій власний себелюбний інтерес. Коли ходить про „репарації", то нераз новостворена держава, щоб означити своє довжне зобовязання супроти якоїсь чужої держави, поспішно впроваджує свою власну валюту, чи остемпльовує стару, як це зробила по першій війні Чехословаччина з австрійською короною. Чехи відгородились від решти австрійського фінансового організму тому, бо не хотіли, щоб їх фінансова кров, гроші, розливались далі по всіх краях бувшої Австрії, а щоб кружляли в внутрі їх власного політичного організму. Остемплювавши ту валюту чехи теж були готові за неї гарантувати золотом.

Німці, якщоб виграли війну, будуть чинником, що вимагатиме від інших репарацій. Вони не є настільки наївні, щоб запроваджувати якісь несебелюбні реформи, які колись повернулисяб проти них самих. Автім, навіть якщоб вони хотіли зробити комусь репараційні полекші, то можуть зробити це безпосередньо, без якихось заплутаних монетарних манипулювань.

Окрема валюта, це дуже гарна і корисна річ, але лише тоді, коли вона знаходиться у власнім заряді. Якщо вона у власнім заряді, тоді процес використовування можна дуже добре завернути. Це значить, що замісць від чужої держави приймати невигідну стопу виміни, можна наложити свою власну стопу виміни і тим поставити в некористь чужу валюту.

Українські гроші, це дуже гарна річ. Але лише в такім випадку, коли вони будуть в руках самостійного українського уряду, який замісць від німців приймати рішення, щоб вимінювати українську гривну, наприклад, за пів марки, сам рішить, що гривна в виміні коштує, наприклад, дві марки. Тоді українські продукти в порівнанні до німецьких промислових продуктів представлятиме чотири разів більшу вартість.

Треба признати німцям, що вони вміють використовувати український національний сентименталізм. Замісць самостійности, дозволили на домах вивішувати жовто-сині прапори. Замісць дозволити українцям творити свою збройну силу вони „дозволили" їм творити поліцію, з сумнівної вартости завданням. Замісць віддати українцям землю в їхні індивідуальні руки, вони віддають її в індивідуальні руки німецьких кольоністів. Замісць дозволити українцям на самостійний економічний розвиток, вони дозволили на „українські гроші" з центральним банком, контрольованим ними самими.

ҐЕНЕРАЛ МЕКАРТУР В АВСТРАЛІЇ

Нігде правди діти, а так є, що вже від дуже довгого часу не було в Аліянтськім таборі такої радісної хвилини як та, що принесла вістку, що до Австралії прибув щасливо ген. Доґлес МекАртур, геройський оборонець Филипин. Тому не диво, що през. Рузвелт дістає тепер за перенесення ген. МекАртура до Австралії найвищі признання навіть і від тих, що його постійно критикують. Знову донесення з Австралії виявляють тільки самий величезний ентузіязм, австралійців з того приводу, що їм прийдеться обороняти край під знаменитим проводом МекАртура. Як населення, так і вояки набрали нового духа. Всюди зросла надія, що край вдасться охоронити перед японською інвазією, а й перемінити в базу, звідки начнеться згодом велика офензива проти японського напасника.

До цього треба ще додати, що всі ті надії мають здоровий підклад, бо саме тепер проголошено, що Злучені Держави висилають військо і зброю до Австралії вже від двох місяців, та що там вже є нагромаджені поважні американські сили.

Так, усе це правда. Та разом з тим піднімаються голоси осторогі, щоб через ту радість і зміну не ожидати від Аліянтів і ген. МекАртура відразу якихсь незвичайних успіхів. Підкреслюється, що треба мати далі на увазі, що маємо до діла з твердим ворогом, що є добре узброєний і підготований до війни, а морально піднесений на дусі, бо має початкові воєнні успіхи, що набрали поважних розмірів. Далі зазначується ще й те, що нам приходиться поборювати величезні перевозові трудноші, бож треба перепливати морем яких 7,000 миль. А далі треба памятати, що хоч Америка є близько верха воєнної продукції й побиває під тим оглядом усі світові рекорди, то все ще таки не наготовила стільки матеріялу, скільки треба, щоб Обєднані Держави могли вдарити ворогів на усіх фронтах.

Отже так є, що наша перемога певна, але буде осягнена доперва по нових великих жертвах на полях бою і по нових зусиллях на домашньому, внутрішньому фронті; головно в продукції.

Американський ґенерал, що обіймає команду над воєнними силами в Австралії на проханню австралійського уряду, означає ще теж і певне австралійсько - американське зближення. Що воно вже є, можна пізнати найлекше по тому, що описують воєнні кореспонденти з Австралії про відношення населення до американських вояків. Ті останні чуються там як у себе дома. Кожний дім є для них отворений. Люди себе розуміють і відчувають, що мають спільні інтереси.

Замітне ще теж і те, що кореспонденти пояснюють ось те скоре зближення тим, що австралійські поселенці дуже зближені до американських. Саме тому так легко зживаються американцям з австралійцями.

Коли те все взяти під серйозну увагу і глядіти на це під кутом будуччини, то не можна не завважити, що зачинається нова фаза в відношенню Злучених Держав до Австралії. Звязь ця буде поглиблятись, бо Злучені Держави будуть тепер з Австралією у постійним звязку. Для цеї цілі прибула сюди саме тепер спеціяльна австралійська місія, на чолі якої стоїть австралійський міністер заграничних справ д-р Герберт Еват. Теж і те треба мати на увазі, коли хочемо розуміти, що означає собою поява ген. МекАртура в Австралії. Вона може започаткувати великі речі не тільки під воєнним оглядом, але й політичним.

Евген Гельтаї.

МІЙ КІМНАТНИЙ ТОВАРИШ

У ті славетні літа моєї молодости, коли то я переносився з одної мебльованої кімнати до другої, мав я теж кімнату, якої не забуду. Поперше ця чесна жінка, що винаймала мені цю кімнату за шістнацять корон місячно, — того не затаю — була повитухою. Подруге мою кімнату знаменитий будівничий того дому призначив був на ждальню, а лише вище згадана жінка іменувала цю ждальню мешкальною кімнатою. Тому то в кімнаті було лише кілька штук меблів, зате був там тимбільший протяг. Та за цю прикмету я навіть не мав платити окремо. Зрештою на двацятому році життя годі вимагати ліпше за шістнацять корон.

Не згадуючи протягу моя кімната була теж доволі холодна, бо двері виходили на сходи, а одиноке вікно на коридор. З уваги на ці факти могло для мене бути лише невеличкою розрадою, що вікно не було заслонене фіранкою, так що найінтимніші сцени мого приватного життя відгравалися при живім зацікавленні всього дому. На щастя тоді муза була одинокою жінкою, що подекоди відвідала мене, а мої цілунки з нею були такі етеричні, що дійсно ніхто не міг ними згіршитися.

Цю чесну жінку, що приняла мене до своєї ждальні за шістнацять корон місячно, я бачив дуже рідко, поправді лише раз у місяць, на першого. Того дня зявлялася вона в мене й не вийшла скорше, поки не видушила з мене грошей. Всеж я приємно згадую її, бо вона була перша, що титулувала мене „пан добродій". Щоправда лише тоді, як дістала від мене гроші.

Геть ти, смутку! Геть ви спомини! Перейдімо до тієї страшної сцени, що звінчила цю цілу сумну історію.

Одного чудового ранку зявилася в мене моя господиня. Не бачу причини дальше затаювати, що вона звалася Будвіц. Звала себе вдова Міндора Будвіц. Чому? Бог добрий знає це. Ці відвідини збентежили мене. Таж то не були перші відвідини. Таж чого прийшла пані Будвіц? Це я мав зараз дізнатися.

— Пане добродію, — сказала вона лагідно. — Я мушу вам виповісти.

— Що прошу?

— Мушу вам виповісти хату.

І при цих словах пані Будвіц розплакалася, а так жалісно і так від серця, що я сам мало не розплакався.

— Так, одначе чого ви плачете? — спитав я здивовано.

— Ах, як мені не плакати, прошу вас. Таж я ніколи в житті такого чесного, порядного, доброго комірника не дістану. Такого гарного молодого пана!

— Алеж, пані Будвіц, коли я справді такий добрий, порядний і чесний чоловік, то чому, ради Бога, виповідаєте мені?

— Абож то я виповідала би, колиб я не мусіла? Абож то пан добродій не моглиб у мене жити й сто літ? Та я мушу вам виповісти, бо мій син, медик, вернувся з Відня. Ми бідні люди, прошу вас, таж я не можу післати його до готелю.

— Певно, певно...

— Він потребує кімнати. Тому ви не можете взяти мені за зле.

Пані Будвіц глянула на мене, сльози заблестіли їй в очах, вона зітхнула глибоко.

— Щоправда, був би спосіб, — зітхнула вона потім протяжно, нерішучо.

— Спосіб?

— Так. Колиб лише панові добродієві не було занадто неприємно.

— Який спосіб?

— Я поставила би тут іще одно ліжко, то ви оба моглиб тут жити. Мій син і так буде тут лише кілька тижнів, потім назад мусить вертатися до Відня. Потім пан добродій можуть тут жити собі спокійно й сто літ. Та коли панові добродієві це не подобається, то я з жалем мушу виповісти!

Щиро сказати, мені воно не дуже подобалося. Та коли чоловік має двацять літ і за шістнацять корон...

— Син не буде перешкаджати панові добродієві, — говорила дальше пані Будвіц миленьким голосом.

— За дня пана нема дома, а нічю й так нема пана. Лишається тих кілька годин, що пан спить від ранку до полудня. Та тоді мого сина ніколи не буде дома, бо тоді він іде до університетської бібліотеки.

— Гм...!

— Та щоби показати, як я до вас привикла, я опущу з чиншу чотири корони, які я на першого напевно булаб підвищила, так що пан могтимуть і дальше мати цю кімнату за шістнацять корон.

Це рішило. Я згодився на друге ліжко. Кімната була дуже маленька, а між обома ліжками було місце лише для старої заслони. Ця заслона відділювала нас герметично. До ліжка мусіли ми лягати згори. Щоби читати в ночі, цього я мусів відректися, бо було небезпечно засвітити свічку. Та коли чоловік має двацять літ і платить шістнацять корон..

Словом, ми жили ідилічно. Коли я пізно в ночі прийшов домів, медик спав уже твердим сном. Коли я пізно вполудне йшов з дому, медика вже давно не було дома. Чи він дійсно працював в університетській бібліотеці? Так ішло воно цілий тиждень.

Та одної ночі ми зазнайомилися, а саме так зазнайомилися, як можна зазнайомитися в темноті. Тієї ночі медик прийшов пізніше до дому, а я ще був не заснув. Він мусів трохи випити, бо галасував доволі сильно а обстановку трактував копняками.

— Трохи тихіше, коли можу просити, — напімнув я його строго. — Тут сплять іще інші люди.

— Даруйте, — почувся голос у темряві — я не знав, що ви вже дома. Позволите, що представлюся. Називаюся Вальдемар Будвіц, студент медицини.

— Дуже мені приємно. Я називаюся Фабіян Чоболя.

Ми розбалакалися і незабаром були добрі знайомі. Третього дня Вальдемар Будвіц, студент медицини, при нагоді такої нічної балачки предложив, щоби ми тикали собі.

— Так, тикаймо собі, — відповів я одушевлено й ми в

(Докінчення на стор. 4.)

НА РІЖНІ ТЕМИ

РОДИЧІ И ДІТИ.

Д-р В. А. Бренд, невролоґ (знавець науки про нерви) при британському міністерстві пенсій, заявив у своїм відчиті в Лондоні, що найбільший вплив на нервовість дітей мають родичі.

Наводив він факти, що діти родичів, котрі підчас повітряних рейдів поводилися спокійно, були теж спокійні. Діти родичів, котрі не проявляли страху, преспокійно йшли спати підчас рейдів. Ніщо так не успокоює дитини, як вид спокою у старших.

НАУКА И ПРИКЛАД.

Зрештою яскравим прикладом того, що фунт приміру варта більше, ніж тона проповідування є власне справа правди. Родичі часто нарікають на своїх дітей, що вони не говорять їм правди. І дорікають дітям, що вони говорять неправду, дарма, що родичі їх все наказували говорити правду. Коли приглянутися одначе ближче таким родичам, побачимо, часто, що вони самі не придержуються своїх власних засад. Наприклад, матір, подає дитині проповідь про потребу говорити правду, а почувши стукіт до дверей, каже дитині: „Піди подивися, хто там. Як це з газової компанії, то кажи, що мене нема дома!"

Або коли батько, сперечаючися зо сином за те, що їх народ є демократичний, наступає на сина: „Я сказав, що демократичний, і на цьому кінець. Зрозумів? Отже мовчи!"

ВІДВАГИ ЧИ СТРАХУ?

З уривків лондонського відчиту д-ра Бренда, пересланих в Америку, можна догадуватися, що він виходив зо заложення, що дітей треба вчити відваги, а принаймні спокою в обличчі небезпеки.

Це в основі розходиться з наставленням виховання деяких народів, у котрих старе покоління якраз навчає своїх дітей страху в обличчі небезпеки. Дехто й може навести прадідівську пословицю: „Де дають, там бери, де бють, там утікай!" Або: „Святий Втік не славний, а пожиточний!"

Звісно й страх і відвага мають одну й ту саму ціль: вийти ціло з небезпеки. Цікаво, котрий засіб кращий?

ДВА РОЗУМІННЯ.

Можна догадатися, що всякий на це відповість: Певно, що відвага. Та, як знаємо, на це питання можна дати дві відповіді: Одну словами, кажучи, наприклад, що відвага. Другу ділом, проявляючи в небезпеці страх.

Чому вірити? Можна вірити словам. Можна ділам. Чому розумніше?

ХТО КОГО ВЧИТЬ?

Зо слів д-ра Бренда видно, що відваги, як інших річей, учать родичі дітей.

Тимчасом капітан Доналд С. Леонард з „уряду цивільної оборони" в Філядельфії, у своїй промові до вчителів у Пенсилвенійському університеті, радив учителям сказати дітям зовсім відкрито, що Америка може цю війні програти. Мовляв, діти скажуть це родичам, і тоді родичі почнуть на серіо братися до війни.

Отже з того виходило би, що діти потрафлять навчити чогось своїх родичів. Він повинен ще був додати, щоб вчителі не казали дітям говорити родичам, що вони мають їх цього навчити. Інакше легко могли би найтися родичі, які побачивши, що діти їх хочуть чогось учити, сказали би: „А ти, смаркуле, яким правом мене старого береш вчити? Іди наперед до коваля собі носа вкувати".

ПРОМОВА ДОНАЛДА НЕЛСОНА, ГОЛОВИ РАДИ ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ

Мої земляки, американці:

Нарід хоче продукції. Є два способи здобути ту продукцію. Перший є для уряду — особливо для армії, фльоти, Морської Комісії та Ради Воєнної Продукції — виробити пляни того, що вимагається; розклади, наколи то вимагається; дивитися, чи вистарчаюча кількість закладів є доступна для продукції; дивитися, щоб матеріяли були доставлені до тих машин, та щоб заряд і робітництво використали кожну можливість для швидкого досягнення найбільшої продукції. Я хочу бачити, щоб цим способом було це доконано. Це є той спосіб, що громадянство хотілоб, щоб ним виконати. Це є американський спосіб. Це є фактично те, що ми хочемо затримати в цій країні.

Це є моє обдумане переконання, що громадянство не захитається в його рішенні і воно досягне продукції, так чи інакше. Одначе є ще один інший спосіб. Це є спосіб наших ворогів; спосіб примусу; сила — спосіб тоталітарної держави. Це є також спосіб знищення всього того, за що ми боролися та старалися затримати й розвинути з днів заснування цеї держави. Але наші вороги вживають цеї методи і вони довели продукцію до високої точки. Ми стоїмо перед конечною потребою дорівняти цій продукції й її ще перевищити.

Нині маємо перед собою ворога, який рішив нас знищити. Ми повинні мати зброю, щоб себе обороняти тепер фізично. Мусимо мати більше і **все більше** літаків, тенків, кораблів та зброї, щоб повести бій на землі ворога та знищити його. Я вірю, що потреба мати ті засоби вже **тепер,** перевищує в думках людей всі інші справи, політичні чи економічні. Тому, наколи ми маємо здобути перемогу для тих ідей, які ми, свобідні люде, завше любили, тоді на продукційних лініях повинні ми залишити всі інші міркування крім збільшенні продукції, щоб збільшувати її з кожним днем. Як ми того не виконаємо, ми згориемо в полумині народнього гніву, що буде такої сили, що своїм вогнем може знищити самі основи життя, які ми встановили для свобідних людей.

Ми не можемо дістати найбільшу продукцію натиском на гудзик, чи одним наказом, чи тільки промовами. Є багато проблем, які мають бути вирішені. В деяких випадках не хочуть збільшити число змін. В інших є недостаточний доплив матеріялів. Ще в інших те, що ми можемо назвати браком уяви, як можна збільшити продукцію з тим знаряддям, що є під рукою. Є питання оплати в півтора і в два рази за працю в свята і неділі. Є проблема вишколення нових робітників. Є зміни в плянах. Є брак певних спеціяльних фабрик і конечна потреба доставки матеріялів і машин нашим союзникам.

Ніхто з нас не може індивідуально рішити про кожну з тих проблем. Багато з них тісно звязані і я знова підкреслюю основну важливість уважної співпраці поміж зарядом, робітництвом та урядом.

Ми мусимо підбадьоритись духом наступу. Ми були в обороні досить довго. Наступ починається тут — тут вдома — на продукційній лінії. Треба спочатку мати продукційний наступ, заки обернемо війну в успішний наступ на ворога. Ми є в боротьбі. Це є війна.

Це наша остання можливість показати, що свобідна економіка може це пережити і буде сильною. Якщо свобідні люди Америки не можуть використати ту силу, яку дає свобода, для багато ліпшого виконання завдання, ніж невільники наших ворогів, тоді свобода вмирає. І може додати, що також вмирає бідне підприємство, від якого ми чекаємо доставки тих виробів.

Ми маємо мало часу. Цей час куплено ціною американських хлопців, що бються на самітних островах; в парних джунглях; тих американських хлопців, що на бурею розгойданих кораблях відбиваються від смерти, яка падає з хмар та зпід хвиль; тих американських хлопців, які бються в найліпших літаках світу, в літаках, які ми мусимо виробляти швидче і швидче.

Кажний з нас тут в дома має тепер почати наступ. Кожний з нас повинен виконати свою повну участь в наступі вже тепер.

Ми мусимо всі сказати:
„Це від мене залежить!"

ЯПОНІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ СВОЇХ ЛЮДЕЙ

ТОКІО. — (Через радіо). Пресовий представник японської армії, майор Кінзо Накаі, заявив, що японський нарід не сміє попадати в засліплення з огляду на ті, блискучі і перемоги, які віднесла в останніх місяцях японська армія. Навпаки, треба готовитись на всяку прикру евентуальність. Втрати Америки ще не значать, що Америка буде капітулювати, говорив він.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Купуйте Бонди Державної Оборони.

Усі наші енергії мусять тепер бути спрямовані для помочі нашій державі виграви цю війну. Держава потребує великих сум грошей на витворення такої сильної мілітарної машини, якої ніякий ворог поконати не зможе. Коли не можемо служити активно при війську, мусимо позичити Вуйкови Семови наші заощаджені гроші в формі закуплених державних бондів. Ми в Філядельфії маємо в тій справі вже чималий успіх. Однак цього всього ще замало.

Комітет Товариств Укр. Амер. Горожан скликує загальне масове віче в неділю, дня 22. березня б. р. в годині 1. пополудні в Українській Галі при 849 Н. Френклин у таких цілях:

1.) Провірити, на яку загальну суму ми вже до сего часу закупили державних бондів. Бажаємо, щоби кожний власник державних бондів зголосив цю інформацію до секретаря.

2.) Продавати державні бонди підчас віча. Коли маєте намір купити державний бонд, а так певно є, так підіждіть і купіть його підчас віча. Після віча будемо мати евіденцію, який великий є наш поступ.

3.) Піддержати Американський Червоний Хрест в його кампанії за воєнним фондом.

Чи ви вже купили державний бонд чи ще ні, є вашим обовязком бути присутнім на цім вічу, бо це буде патріотична маніфестація. Грошева [illegible] є патріотичним ділом. Свою прибрану вітчину любіть, любіть її во время люте.

ЗА УПРАВУ: **Майор Михайло Дармограй,** предсідник; касієри: **Іван Боросевич** і **д-р Володимир Ґалан,** а секретарі: **д-р Павло Дубас** і **Михайло Рибак.**

ГАЛИВУД, КАЛ.

В. Авраменко сповіщає, що з днем 15. березня отворив в Галивуді Балетну і фільмову Студію під ч. 5444 Галівуд Булевард, виголошуючи при тому реферат про розвій українських танків.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український хор співатиме в катедрі св. Патрика.

„Ню Йорк Ворд Телеґрем" подає, що перший раз в історії Собору св. Патрика в Ню Йорку буде відправлена Служба Божа св. Івана Золотоустого, в суботу, 21. березня, година 10. перед полуднем. У відправі візьме участь о. С. Гринюх. Співатиме Хор при українській кат. церкві св. Юрія в Ню Йорку. Присутними будуть на Богослуженню священики ріжних обрядів, латинського, орієнтального й грецького, зокрема ті, що прибули на річну конференцію тих обрядів, що її влаштовує Фордгемський університет. Ціле торжество буде під головуванням архієпископа Спелмена.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На Американський Червоний Хрест.

Як вже було проголошено, відбулося у нас Маніфестаційне Віче, яке влаштувала Ліга американців українського походження в неділю, дня 22. лютня б. р. На вічу промовляли американські бесідники, представники Американського Червоного Хреста, Управа Міста, а з української сторони адвокат Богдан Пелехович, д-р о. Тарнавський і М. Петрів на тему збірки. Головною ціллю віча була продажа Бондів Оборони, яких продано або замовлено на суму 31 тисяч долярів.

Кім цього на Американський Червоний Хрест присутні зложили 461 долярів.

Жертвували по $10: Б. Пелехович, М. Белеґай, Анна Ментус, Тов. Доброї Волі, односельчан села Лежахова; по $5: Ф. Олексій, І. Дужанський, Анна Косар, Н. Дмитрусь, С. Шумовська, І. Юлек, пані Шпорлюк, Н. А. Шпорлюк, В. Ґула, пані Г. Шостак, д-р О. Тарнавський, Ю. Куць, В. Г. Стасюк, А. Партика, Тов. Провидіння 55-ий від. Марцінковський, М. Петрів, В. Сидорик, М. Пришляк, Засадний, Т. Чізбій, Праск, Височан, д-р С. Кочій, Берестинський, Павлович, Е. Зубрицький, 259-тий від. У. Н. С., М. Джаман, Барич, Чура, І. Оленець, В. Горінець; по $3: Тит Самардак, Анна Семочко, В. Тицуха, М. Онисів; по $2: Д. Єсник, Анна Стронська, І. Гайович, К. Каня, пані Заболоцька, П. Бас, В. Гринишин, М. Несторак, пані Радохонська, В. Андрейків, О. Петрушка, Т. Гринишин, Н. Боруцький, В. Мусій, Н. Гуцул, Т. Опиханий, М. Кригмала, К. Пейда, Н. Діденко, Парас Мациях, М. Гринюк, Г. Семочко, П. Гарачка, Марія Юречків, І. Кузьма, П. Нісевич, пані Стен, С. Кіняк, Меланія Федун, П. і Т. Сеньків, Д. Куньо, Д. Гіжовський, І. Турко, П. Ковалюх, пані Сенів, пані Мурин, М. Бачинський, Д. Чорний, Г. Співак, В. Савган, П. Сабор, Д. Кушіль, Н. Макар, Марія Павлович, Н. Пашко, І. Захарків, С. Фута, Іванна Подола, Кузьма, С. Ревак, Н. Дуда, І. Дмитрів, В. Малевич, Мадяк, Е. Гаврилюк, А. Бодиарчук, пані Смук, Г. Матвіїв, І. Побуцький; по $1: Анна Гавтрел, Анна Побаска, Катерина Савчик, Катерина Край, А. Кухарський, О. Мещінський, Дж. Мещінський, пані Мотало, Юлія Яців, пані Дворніцька, П. Брилинський, пані Куропась, М. Рурка, І. Курко, П. Лучків, В. Любас, С. Бордаш, Н. Батюк, В. Подоляк, І. Брильовський, С. Ранова, Анна Децик, пані Романів, Т. Мищук, І. Сочинець, К. Шемердяк, С. Пинків, В. Лучків, Д. Мадея, Оля Коцур, Яків Бас, Н. Прийма, Капустяник, Д. Гніздор, В. Магомета, М. Горох, Васильовський, Т. Вагко, Ф. Бараболяк, Юлія Галаса, А. Шаповал, М. Мельник, панна і пан Мельник, Т. Мамчук, Юлія Горбач, Емілія Яворська, Анна Олексів, М. Риза, І. Пипіло, І. Гіжовський, І. Качмар, А. Мандзяк, пані Когут, І. Шкраба, Д. Гой, М. Цимбрій, Н. Николишин, Т. Курко, С. Троць, М. Семчишин, Н. Кричківський, Т. Камінський, С. Іванишин, Розалія Келер, І. Процик, Анна Демко, М. Шиян, пані Петрів, пані Угриновська, В. Мамчак, пані Крук, М. Дідух, І. І. Куцик, Баняківський, А. Кохановський, О. Дичка, Марія Булка, Н. Гавалюк, П. Каня, Т. Гавалюк, Анна Гаврильців, М. Шведа, О. Литвин, О. Лесів, Т. Кривовяз, Д. Доманчук, М. Стрижак, Ю. Ілінш, Анна Смендик, П. Савіцький, Н. Кулак, М. Сопко, пані Левтюх, Пелагія Косович, Катерина Дідух, Анна Горінь, Т. Бацула, А. Войтович, А. Іванів, Д. Сень, Н. Попіль, Т. Мізин, Катерина Федорик, І. Сень, С. Солтис, В. Петрів, Т. Луців, пані Прокопів, Н. Гусір, Катерина Велика, Николайшин, Джуган, С. Брудний, Стефанія Брудний, В. Сиротюк, Н. Николюк, Шмерко, Катерина Денис, Шафранська, Сіран, А. Сосновська, Лабойко, Юречик, Дявронек, Любезна, Лацик, К. Падяк, С. Пушик, А. Моранець, Н. Слободзян, М. Шостак, Іванків, Пеца, Кричківська, О. Дутчак, Н. Марущак, А. Сень, І. Петрів, Т. Багрій; П. Візняк, 75 ц.; пані Вайда 25 ц.

Степан Куропась, секр.

БЕНЗИНА ЗНОВУ БУДЕ ПРОДАВАТИСЯ НА КАРТКИ

ВАШИНГТОН. — Гарольд Л. Ікес, — секретар внутрішних справ та нафтовий координатор, заявив, що знову впроваджується ограничення продажі газоліни на цілому східному побережжі Америки, як теж в стейтах Ореґон та Вашингтон на заході.

СПРОСТУВАННЯ

В оповіданню „Шовковик", поміщеним в „Свободі" з 17. березня б. р. має бути з латинська "Bombyx mori", що означає комаху, що скоро вмирає.

Температура в нутрі дерева в часі зими є на вісім ступнів тепліша, як температура повітря назовні.

ТЕРТЯ МІЖ РУМУНІЄЮ І МАДЯРЩИНОЮ

БЕРН. — Тертя між Румунією і Мадярщиною, яке дотепер існувало більше в укритті, тепер вилазить на верх. Румунський міністер заграничних справ, Михайло Антонеску, закинув мадярам, що вони зневажують Румунію і її армію, та ведуть ворожу до Румунії політику. Румунія далі цього толерувати не буде, заявив він. Німці занепокоєні тим і стараються затушувати той вибух.

НОВІ ЖЕРТВИ ПІДМОРСЬКИХ НАПАДІВ НА АТЛЯНТИКУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки подає, що ворожі субмарини знову затопили два американські торговельні кораблі при східніх берегах Америки. В тих затопленнях, які наступили останньої неділі, згинуло 11 осіб, а 33 членів залоги врятувалися та прибули до прибережного містечка в Ню Джерзі стейті.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Дмитро Дарчук, член У. Н. С., син Насті і Михайла Дарчуків, членів 204 відділу У. Н. С., які тепер перебувають в Питсфілд, Масс., скінчив американську летунську школу і дістав рангу пілхорунжого (енсайн) при морських летунстві. Він вже приділений до активної служби.

ЧИ МАЄТЕ ВЖЕ
книжку Проф. Юрія Вернадського
BOHDAN
Hetman of Ukraine
що описує Україну в часи великих суспільних і національних переворотів?

УВАГА! ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. УВАГА!
ЗАХОДОМ ХОРУ ім. ЛИСЕНКА ВІДБУДЕТЬСЯ
В НЕДІЛЮ, 22. БЕРЕЗНЯ (MARCH 22, 1942)
СВЯТОЧНИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ
В ГАЛІ УКР. НАРОД. ДОМУ, 181-183 ФЛІТ УЛ.
Початок точно в годині 5. пополудні. Вступ вільний.
По концерті безпосередно відбудуться в тійсамій галі
ЗБОРИ УКР. ҐРУПИ АМЕРИК. ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА,
на котрих буде промовляти представниця місцевого А. Ч. Хреста.
До якнайчисленнійшої участи всіх укр. громадян і громадянок просить
Комітет Концерту і Амер. Червоного Хреста.

УВАГА! ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. УВАГА!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН
влаштовується
МАСОВЕ ВІЧЕ
в справах:
ЗАКУПНА ДЕРЖАВНИХ БОНДІВ
І ПОМОЧІ В КАМПАНІЇ АМЕР. ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА
В НЕДІЛЮ, 22. БЕРЕЗНЯ 1942.
(SUNDAY, MARCH 22, 1942)
в год. 1. пополудні
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 N. FRANKLIN STREET
На вічу будуть чужі і свої бесідники.
Обовязком нас усіх якнайчисленніше прибути на це віче.
ЗА УПРАВУ:
Майор Мих. Дармограй, предсідник,
Іван Боросевич, д-р Волод. Ґалан, касієри. Д-р П. Дубас, Мих. Рибак, секретарі.

СХОРОНИЩЕ. — У Гонолюлю побудовано такий новий дім з цегол, скріплених цементом, для сховку осіб, занятих у бизнесовій частині міста. Коштувая цей дім 25,000 долярів. Кажуть, що його звичайна летюча бомба не розібє. В один такий дім може зміститися 75 осіб.

ЧИ ВИ ГОТОВІ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА?

Українські Великодні Свята цего року припадають на той самий день, що й „Американський" Великдень. Значить, ми всі разом будемо святкувати цей день.

Тому ви певно хочете гарно виглядати у „Великодній Параді". Отже прийдіть ще сьогодня до фірми МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО, де побачите такий гарний вибір весняних футер в різних розмірах, у таких дешевих цінах, що це просто диво.

Як усе, всі футра

МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

купується з ДОВІРЯМ.

ПРИЙДІТЬ і ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!

SPRING FURS—FUR JACKETS—SILVER FOX SCARFS
KOLINSKY SKINS

Michael Turansky

LACKAWANNA 4-0973

350 SEVENTH AVENUE
NEW YORK, N. Y.

BETWEEN 29th & 30th STS 16th FLOOR

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТ ВІД УКРАЇНЦЯ З РОСІЇ

До редакції „Свободи" надіслано оригінального листа, одержаного з Росії. Це пише брат до брата. Пишучий свідомий українець з покутського села, зістав вивезений совєтською владою з Галичини в глиб Росії. Лист ішов почтою кругло 5 місяців. Отсим подаємо дослівний текст з пропуском назви місцевости і прізвища:

„Слава Ісусу Христу! Б... 28. вересня 1941. Найдорощий мій Братчику...! Здивуєшся звідки то я витаю Тебе... Судьба моя загнала мене в Росію... Працюю в млині в місті... над Волгою. Був я в ляграх в... 7 місяців; тепер скористав з амнестії по договору польського уряду в Лондоні з урядом ССCP і зістав освободжений з лягрів, однак до дому ніяк мені дістатися; навіть не знаю чи і коли такий щасливий буду; хіба єдиним чудом Божим... Маю до тебе дуже велику просьбу. Напиши до сестри до...; нехай відповість Тобі, чи жиє мій єдиний синочок С...? І чи здоровий? В кого він тепер і хто жиє в моїй хаті? Скажи нехай вона піде жити туди до моєї хати і нехай займеться, нехай опікується моїм рідним сином. Може вдасться якось тобі передати цю найдорощу для мене вістку, яку може дістанеш від сестри... О моїй історії-трагедії напишу Тобі пізніще. Напиши скоро туди і сюди мені про себе і о свою родину. Ох, Боже! Верни мені волю! Дай увидіти свою дорогу злоту дитинку... Молись за мене. Я проклятий. Каюсь. Дружина моя померла (написали мені про це). Мій адрес..."

ЧИ ЦЕ ОБОРОНА?—Гарі Т. Вудфілд, котрий повчає вашинґтонку Лойс Вен Мітер, як грати киданням підковою, є одним з тих загорілих грачів, що навіть проголощують цю гру „тілесним ритуванням народу".

Мій Кімнатний Товариш

(Докінчення зі сторони 2-гої)

темряві поцілувалися по-братерськи. Лише стара заслона розділювала приятельські уста. Ми присягли собі приязнь до гробу й воно було тим гарніше, що ми ще не бачили один одного.

Так воно було, аж одної ночі поступив я до „Каварні Ґранада". При каварняній касі сиділа білявка з розмріяними очима. Як я її побачив моє молоде серце зараз стало сильніше битися. Споза малого пива кидав я до неї розмріяний погляд. Вона всміхалася, а я зрозумів це як заохоту. Та перед касою розсівся якийсь молодий чоловік, що дивився строго. Здавалося, що він облягає білявку почуваннями, схожими на мої. Як лише він зловив мій погляд або запримітив, що білявка всміхається до мене, похитав головою, все невдоволено. Вкінці підійшов простісенько до мого стола, глядів тупо мені в очі, а потім двічи станув мені сильно на ногу.

— Чи то має бути якийсь натяк? — спитав я і сердито підскочив угору.

— Так.

В тій хвилині дав я строгому юнакові поза вуха, аж він переляканий заточився до каси.

— Це ви відпокутуєте, — сказав він, а лице його почервоніло зі злости. — Прошу вашу візитівку!

— Прошу!

Я дав йому мою візитівку, а взяв його. На його візитівці було написано: „Павло Чувик, приватний службовець", на моїй: „Алядар Кунчевий, підприємець, Авзе, Буйволова вулиця ч. 9. Бо то при таких нагодах я все давав візитівку мого приятеля.

— Завтра рано пішлю вам моїх свідків, — сказав юнак і вибіг.

Як я прийшов додому, студент медицини Вальдемар Будвіц був уже в ліжку.

— Добре, що ти вже дома, — сказав він до мене, як лише я вийшов. — Я так нетерпляче ждав на тебе. Маю до тебе одну просьбу.

— Прикро мені, та я не маю грошей.

— То не в грошах справа. Хочу тебе просити, щоб ти був свідком при двобою.

— При двобою? Що ти кажеш!

— Цієї ночі мав я пригоду з одним чоловіком.

— То цікаве! Я також.

— Ти також?

— Так. Якась малпа наступила мені двічи на ногу.

— А ти?

— Я дав йому поза вуха.

— А то знаменито! А я дістав поза вуха від якогось чоловіка, що мені станув двічи на ногу...

— А де то було? — спитав я прочуваючи якесь лихо.

— В „Каварні Ґранада".

— Не може бути! А не знаєш, як називається той пан?

— Якийсь Алядар Кунчевий...

Тепер уже я не міг здержатися. Мерщій засвітив я свічку й освітив нею ліжко студента медицини Вальдемара Будвіца. Тут ми оба заревіли.

— Ти?

— Ти...!

— То ти подав фальшиве назвище? — скрикнув до мене студент медицини Вальдемар Будвіц.

— Так, одначе я бачу з вдоволенням, що ти також уважав за відповідне подати фальшиве назвище.

— Я?

— Певно! Приватний службовець Павло Чувик... ось твоя візитівка.

— Та це дійсно я так називаюся.

— Так називаєшся?

— Самособою.

— То ти не є Вальдемар Будвіц, син вдови Мінодори Будвіц?

— Ніколи в світі! Я дійсно називаюся Павло Чувик.

— То чомуж ти говорив, що звешся Вальдемар Будвіц?

— Бо ця господиня лише під тією умовиною приняла мене на станцію. Вона сказала, що ти за ніщо в світі не приймеш чужого субльокатора, одначе її сина... Так ми згодилися, що я маю відгравати ролю її сина.

Я не відповів ні словечка, збудив лише паню Будвіц зі сну. То, щоправда, була ніч, і ще було далеко до першого, та я рішучо мусів говорити з нею.

— Пані Будвіц, — сказав я спокійно, як вона вкінці явилася — я з жалем у серці мушу виповісти станцію.

(Кінець).

15 ЛІТ.

Карл Віктор Мілер, машиніст, засуджений як член шпіонської шайки, дістав 15 літ вязниці. З ним попали в тюрму три інші німці. Світлину знято, як він їхав поліційним патрольним автом з суду до вязниці.

В СУДІ ЗАГАЛЬНИХ СПРАВ КОМОН ПЛІС 1.
для повіту Філядельфії
Вереснева Сесія 1939. Ч. 234
в справі розводу А. В. М.
ПАВЛО МАСЛЮК проти КАСЬКИ МАСЛЮК. До КАСЬКИ МАСЛЮК з Манастирця, повіт Ліско, Польща.

Прийміть, прошу, до відома, що суд призначив мене за свого представника в повищій справі, в якій ваш чоловік, ПАВЛО МАСЛЮК, вніс проти вас скаргу, вимагаючи абсолютного розводу на тій основі, що ви його покинули, і що я буду мати переслухання в цій справі, щоб вислухати свідків, в своїй канцелярії, 2000 Норт Американ Білдінґ, вулиці Броуд і Сансом, Філядельфія, Пенсильванія, Злучені Держави Америки, в суботу, 28-го березня, 1942, в 11-ій годині рано, східній воєнний час, і ви можете прийти тоді туди з своїми свідками, коли того бажаєте.

HARRY A. RUTENBERG,
Master.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY
JOIN THE PAY-ROLL ★ SAVINGS PLAN ★

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Лікує згрубіння литок і котиків.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

БЕЗПЕРЕЧНО ТАК!

Наша репутація про посмертну обслугу найкращої якости є загально відома; що наші услуги можна дістати за дуже скромну суму — це вже менше знане.

Поправді, то наші ціни є незвичайно помірковані; все такі, на які стати кожну родину, котра до нас навідується.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25th St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ
МОЛОЧАРСЬКІ, КУРЯЧІ, З ОЗЕРАМИ І РІЧКАМИ; більші і менші. Від 2,000 дол.
Возимо на своїм автомобілі для оглянення фарм.
STEPHAN D. SATZEWICH
32 East 7th St., New York City.
Tel. GRamercy 3-0317
Ми також маємо досвід у всіх асекураціях. 62-4
Заховайте нашу адресу.

ШУКАЮТЬ МЕШКАНЬ

СТАРШИЙ самотний мужчина пошукує ПОМЕШКАННЯ при українській родині в місті Ню Йорку, на давнтавн, межи 1. а 14. улицею. Зголошення слати до: 62-4
О. П., СВОБОДА.
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

АДВОКАТ
В. КУЗЬМА
790 BROAD ST., NEWARK, N. J.
Tel.: MArket 2-7288

ПРОДАЮ
ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ҐРОСЕРНІ й ріжного рода бизнеси.
Полагоджую нотаріяльні справи.
Продаю ріжного рода асекурацію
ПЕТРО БАРТКІВ
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public,
309 E. 14. St., New York, N. Y.
Phone AL. 4-8254

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.
NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп.—Екзамінація $2.00

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

ПОПРОБУЙТЕ
ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ
ЕВРОПЕЙСЬКІ ЧАЙ:

Ч. 1.—ГРУДНИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять на кашель і продихові подражнення внаслідок простуди.
Ціна $1 за пакет.

Ч. 2.—ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять на шлунок і кишкові недомагання: газ і згагу, спричинену надміром квасу в шлунку й часове затвердження.
Ціна $1 за пакет.

Ч. 3.—ДЮРЕТИЧНИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять від запору сечі, принагідного подражнення міхура й сечового проводу, та болі крижей від простуди.
Ціна $1.75 за пакет.

Посилайте свої замовлення до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЛІВ
"GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc."
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
BRONX, N. Y.

Має на складі РІЖНІ МЕБЛІ доброї якости, по дешевій ціні.
Telephone: FOrdham 5-4666.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. — **$295.00**

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує прогребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 528. Найбільша погань.

Щоб спасти Зелю з рук свого поганого та зрадливого брата, Ґуйон добув нових сил до ще більш завзятої боротьби.

Його шабля цачепила руку Вилйена. Рука Вилйена, що держала міцно шаблю передтим, почала нагло слабнути.

Одначе він витягнув ліву руку, вхопив Зелю та потягнув її на свій бік, роблячи з неї охоронний щит.

Якраз в цій хвилині, Ґуйон замахнувся з цілою силою. Він вже не міг здержатися. Його шабля зранила тіло дівчини, яку він любив.